

Vágni, vagy nem vágni?

Vajda János

Ezt itt a nagy – szinte Shakespeare-i – kérdés a fotográfia köreiben, méghozzá sarkalatos és sok vitára is okot adó. Az érvek és az ellenérvek amennyire elfogadhatók, annyira visszautasíthatók is, annak viszonyában, hogy éppen melyik tábor érvel a másik felé. Lassan harmincéve, hogy a néhai és általam nagyra becsült Gink Károly ezzel a tanáccsal látott el fotós pályafutásom hajnalán: „Édes fiam, a fotográfus egyik legfontosabb eszköze az olló, és ha kell, használd a képen akár keresztben is!” ▶

● A felkelő nap vörösében és hajnali párájában úszó táj részlete körülbelül 1000 mm-esnek megfelelő gyújtótávolsággal készült. Ha lett volna ennél erősebb telém is, valószínűleg inkább 2 részből összerakott panorámaként fotóztam volna. Így a kép belső struktúrája erősen igényli a több mint 2:1 oldalarányú vágást. Elveszik ugyan a szép rajzos ég, de ha kitakarjuk a felülről leeső felületet, rájöhethetünk, hogy az bizony elvonja a tekintetet a távoli fasor mögött lévő káprázatos fényjátéktól. Ilyen arányú felső vágás viszont szükségessé tette az alsó masszív, sötét előtér megkurtítását is.

Hamar le is szögezem, hogy – nemcsak a tanács miatt – a vágás híve vagyok. Minden tisztelem a teljes rögzítési terület kihasználásához ragaszkodók előtt, annak ellenére, hogy kicsit feleslegesnek érzem az ezt bizonygató, a filmszéleket is tartalmazó kópiákat. (Még szerencse, hogy a CMOS-okról nem lehet semmi illet rávarázsolni a képfájlokra.) Magam is örülök, ha a film vagy az érzékelőlapkák minden képfel-fogó pontját sikerül kihasználnom egy optimális kompozícióval. Minél több ugyanis a képet tartalmazó pont, annál nagyobb méretű kópiát bír el az utómunka. Ha azonban a kép megkívánja, gondolkodás nélkül megszabadulok a feleslegtől. A diás időszakban a maszkolásokat szigorúan öntapadó anyaggal készítettem, még véletlenül se távolítsák el a nyomdai előkészítők például.

● *A vakuval mozdulatlaná dermesztett virág mögött szép ellenpontot ad a patak hullámjainak elkenődött rajza. A felül lévő fodor azonban zavaróan hat. A 16:9-es oldalárányú, csak a hosszabbik oldalak mentén végzett vágással nemcsak attól szabadulunk meg, de a nyújtott képvágással a víz mozgására is erősebb hangsúly helyezhető. Sodrának a virág felé tartó vonala így jobban érvényesül, ezzel válik a kép harmonikusává.*

A kukacos kiírásának minősíthető természetfotó-pályázatoknál a képek 80%-osra történő vágását általában engedélyezik. A Full HD megjelenítés miatt újabban gyakori 16:9 arány még épp belefér a 20%-ba egy 3:2 oldalárányú kép esetében. Ha azonban egy ilyen alapú tájképet 2:1-esre vágunk (ami jobban megfelel alapvetően panoramikus látványának), már a kép 25%-át vágjuk le, és akár ki is zárhatjuk ezzel magunkat a versenyből. Ugyanez 4:3 oldalárányú (digitális kompakt vagy 6×4,5 formátum) kép esetében már 33%-os

vágásnak minősülne, a 6×6-ról meg már ne is beszéljünk. Azt gondolom, hogy az oldalárány-módosítás, ha csak a kép egyik irányában – tehát vagy csak a hosszabb, illetve a rövidebb oldalról – történik (akár két szélén is), nem minősíthető vágásnak, függetlenül a százalékarányos mértéktől. Manapság egyre több digitális fényképezőgép állítható be többféle oldalárányba. Ez nagyon szerencsés, hiszen a mindenkorinak megfelelően állítható át a felhasznált pixelek száma. Így a bizonyíték is megvan arra, hogy a felvételt készítés

előtt milyen oldalárányúnak gondoltuk a képet. A vágást is a gép „hajtja végre” a felvételkor, amit meg szoktak bocsátani a szigorú kiírók. Ám mi van akkor, ha ezt csak JPG-k esetében lehet beállítani, RAW-ban már nem, hiszen értelmetlen. (Például, a Canon digitális kompaktjain csak az LCD-re lehet bekapcsolni egy 3:2-es maszkot.) Akkor megint csak a vágás marad...

Az előzőekben említett 20%-os „szabályt” a kétirányú oldal(ak)ról végzett vágás esetében viszont indokoltnak tartom. Ha egy kép így több mint 20% vágást kíván, azt a Karcsi bácsi által definiáltak szerint kell vágni (vagy ma a pc

lomtárába). Ez arra is vonatkozik, ha például egy fekvő 3:2-es képet álló 2:3-asba vágunk csak a két függőleges oldalról. Lehet az internetes feltöltő oldalakon az ilyen képekkel, 800 pixel hosszabb oldallal ugyan a mellünket döngetni, de ez etikátlan és értelmetlen (is). Főleg beküldeni pályázatra. Véletlenül bekérnek róla egy komolyabb méretet, és bele is szaladtunk az önmagunk által állított csapdába.

Vannak azonban olyan helyzetek, amikor bizonyos apró, vágással végzett módosítás alaposan felerősítheti egy kép belső tartalmát. Azt hiszem, azok vagyunk többen, akiknek nem telik

100%-os keresőjű fényképezőgépre (legfeljebb analógra, de az meg a film és a többi járulékos költség miatt nem olcsó dolog, tehát mindegy). A képrögzítőre kerülő kép 80-90%-át mutató kereső viszont szinte törvényszerűen hozza magával a vágás kényszerét, mert csak belőle ott-amott egy-egy olyan motívum, amelyet a keresőben ugyan nem láttunk, de a képet ennek ellenére zavarja. Az meg egyébként is jellemző dolog, hogy az elem, ami zavarni tud, az a képszélein sokkal inkább hatásos ebben a tevékenységében, ugyanis teljes mértékben kiviszi a tekintetünket a kép belsejéből. A régebbi, ún. kroszpos DSLR vázak keresőinek képe ráadásul jóval kisebb is egy teljeséhez képest, tetézve ezzel is a nem teljes keresőképből fakadó kényelmetlenségüket. A kép motívumai sokkal ▶

● *Az óbudai Fő tér mellett lévő szoborcsoport sokak kedvenc fotótémája, így nekem is. A borongós idővel és a néptelen térrel együtt ezen a képen egy új hangulatot sikerült adni a képnek. A digitális kompakt LCD-jén nem volt látható a belőgő autórészlet. Az oldalárányt megtartó korrekciós vágás elkerülhetetlen volt.*

● *Vannak esetek, amikor állókép-nél szerencsésebb a 3:4-es oldal-arány. Ennél a képnél a bal felső sarok kiviszi a szemet a jobbra, alul lévő lényegről. Az első lépésben csak alul-felül történt vágás már lényegre törőbbé teszi a képet. Fent azonban még mindig nem eléggé letisztult így sem. További, oldalaránytartó vágás végre helyére teszi a képi elemeket, a tényleges vágás azonban messze túl van a 80%-on. Sajnos nem volt erősebb telém, a 210 mm ugyan több mint 300 mm-nek számít az 1,6-es szorzójú váznon, de közelebb sem tudtam menni. Így ez a kép csak a cikkhez illusztrációként felel meg.*

kisebbs méretben látszódnak, így nehéz a kompozíció pontos beállítását is a kevésbé látható elemek miatt. A mai korban ezek a matuzsálemnek számító 5-6 éves gépek ráadásul kisebb LCD-vel is lettek megépítve, így az sem adhat minden esetben komplex képet az esetleges bakikról. Még ha van is időnk a nagyítgatással bibelöldni a helyszínen, a rész-kép nem ad pontos információt az egész képet zavaró elemekről. A lepel a valóságról általában a monitoron hull le.

Intézzük el egy legyintéssel vékonyabb bankkártyájuk miatt a korrallal haladni nem tudó fotósokat! Miért nem vesznek egy korszerű DSLR-t, full frames CMOS-szal, 100%-os keresővel, óriási nézőképpel, moziként ható nagy LCD-vel? Tegye kezét a szívére egy ilyen birtokában lévő kollégánk: még sosem szisszent fel otthon a képernyő előtt, hogy valami csak ott maradt, amit nem vett észre? Vagy olyan gyorsan adódott a pillanat, hogy szemvillanás alatt kellett komponálni, és bizony, sántít a kép? Vagy a horizont maradt ferde, vagy nem volt idő öreganyám mamuszát leahagyni stb.? Ha több lesz ezek leahagyásával a kép, akkor ezt meg kell tenni, ha meg úgy sem, akkor csak egy vágás marad (lásd a felvezetőt!).

Jómagam a korszerű gépre egyelőre csak áhítozók táborába tartozom. Bármennyire is meg vagyok a 350D teljesítményével, s főleg kitartásával elégedve, a nagy és teljes keresőkép komfortját azért hiányolom. Nagyon ritka az az alkalom, amikor egy fontosnak szánt képen nem kell vágással is utókorrekciót végezni a letisztult kompozíció érdekében. Ezek azok az elengedhetetlen képmentő sebészi beavatkozások, amelyekre az idős művész is utalhatott egy vágatlan képem láttán. Abban talán maradhatunk, hogy az ésszerű, a képet szolgáló vágásnak ugyanannyi (ha nem több) az értéke, mint egy „csont nélkülinek” szánt, de valójában csak emiatt méltányolt képnek. Vegyük előre a képet magát, a hogyant ráér utána firtatni, ha valamit sántítónak vagy nagyon jónak érzünk benne. Bár az utóbbi esetben minek, hacsak nem azért, hogy tanuljunk belőle... ◀

Mára már a stúdióvakuk olcsóbb kategóriájában is megjelentek a távvezérelhető készülékek. Műszaki paramétereiket végignézve hamar szembesülhetünk azzal, hogy amatőr használatra készültek, és megbízhatóságuk sem kiemelkedő. A jól hangzó márkanevekkel ellátott készülékek a legtöbb fotós számára viszont megfizethetetlenek. A Mikrosat Digital R sorozata kedvező áron kínál kiemelkedő műszaki paraméterekkel rendelkező stúdióvakukat, amelyek megbízhatóságát az öt év garancia is alátámasztja!

Profik vakuk 5 év garanciával

Mikrosat Digital R vakucsalád

www.mikrosat.hu

- **Távvezérlés – szinkronizálás:** A készülékek nemcsak távvezérlésre képesek, hanem a rádiómodulnak köszönhetően a fényképezőgéppel való szinkronizálásra is. Mindezt a legfejlettebb, 2,4 GHz-es technológiának köszönhetően, 110 m hatótávolsággal és garantált 1/250 s szinkronidővel. Az USB egységnek köszönhetően a rendszer lehetőséget nyújt számítógépes távvezérlésre is. Távírányítóról vagy számítógépről maximálisan 50 készülék vezérelhető, ami minden igényt kielégít. Lehetőség van a csoportos távvezérlésre is.
- **Teljesítmény átfogás:** A hagyományos készülékek 5 fényértéknyi (1/1–1/32) teljesítmény átfogásra képesek. Ezzel szemben ez a sorozat egyedülállóan 7 fényértéknyi (1/1–1/128) átfogást biztosít. A teljesítményszabá-

lyozás természetesen 1/10 blende pontossággal történik.

- **Gyors újratöltés:** Az igényeknek megfelelően igyekszünk készülékeinket fejleszteni. Az előd-höz képest sikerült az újratöltési időt közel a felére lefaragni, ez azt jelenti, hogy a vakucsalád legnagyobb, 1200 W-os változata is 1 másodperc alatti újratöltési idővel rendelkezik.
- **Gyors villanási idő:** A hagyományos készülékekhez képest lényegesen rövidebb villanási időt nyújt ez a vakucsalád (1/2200–1/1500 s), így gyorsan mozgó témák fotózásánál is elkerülhető a bemozdulás.

- **Videózásra is alkalmas:** A készülékekbe 1000 W-os beállítóizzó is tehető, ez nemcsak az élességállítását könnyíti meg fotózás közben, hanem videó készítésére is tökéletesen alkalmas. Professzionális vakusztettjeinkben minden stúdió-

vakukhoz két beállítóizzót adunk, egy 300 és egy 1000 W-osat.

- **Kezelhetőség és fizikai megjelenés:** A teljesítmény beállítása nem a lassú, nyomógombos megoldással, hanem digitális potenciométerekkel történik. A funkciók beállításához (hangjelzés, slave mód stb.) nem kell menükben keresgélni, minden funkció külön nyomógombbal változtatható. A készülékek masszív fémházban vannak, ezért jól bírják a szállítást, fizikai megpróbáltatásokat. A beállítóizzót és a villanócsövet üveg védőbura óvja a fizikai sérülésektől.

Megújult webáruházunkban még több kép és videó segít a látogatóknak a termékek megismerésében, továbbá megtekinthető referenciáink is. Regisztrált és törzsvásárlóink 3–12% kedvezményben részesülnek webes rendelések esetén. Szerdahelyi Ádám